

Kvalitativ metode - Kjernespørsmål

Hver av de 3 kvalitativforelesningene hadde 2 tilhørende kjernespørsmål. Her er disse besvart.

1. Hva kjennetegner kvalitative forskningsspørsmål?

Ikke ja/nei-spørsmål, "hvorfor?" snarere enn "hvordan?". Søker å avdekke "subjektive erfaringer, slik de er forankret i aktuelle livsomstendigheter, og i kontinuerlig endring". De må være tydelige nok til å gi retningslinjer for metode og faglige valg som forskeren må foreta, tilstrekkelig avgrenset så undersøkelsen kan realiseres, men samtidig åpne nok til at de gir mulighet for å bli kjent med noe nytt.

2. Hva kjennetegner kunnskap/resultater produsert fra kvalitative studier?

Kvalitativ forskning søker ikke å etablere årsak/virkningsforhold.

Med kvalitativ metode kan man fange opp hvordan personer forstår seg selv og de sammenhengene de er en del av (lokalmiljø, arbeidsplass, verden/tidsånd, osv). Mennesker forstås som intensjonelle og meningsskapende, og man er særlig opptatt av hvordan disse meningene skapes. Dette forstås som en sosial prosess, ikke en avgrenset prosess som foregår inne i hvert enkelt individ.

Ved å innhente denne kunnskapen kan man få innsikt i forbindelsen mellom individuelle liv og kulturelle/historiske sammehenger (å forstå hvordan folk føler, reflekterer og danner seg meninger, bidrar til økt forståelse for hvordan verden ble/blir som den blir).

I kvalitativ forskning er det ingen hypotese som skal testes. I stedet sitter man igjen med to typer kunnskap (i hvert fall er det disse to som er dekket av pensum så langt):

- Tilstandsbilder: En slags grundig oppsummering av en situasjon.

"Tilstandsbilder innebærer vanligvis en detaljert og grundig beskrivelse av de ulike elementene og faktorene som er relevante for det aktuelle fenomenet. Dette kan inkludere beskrivelse av deltakernes erfaringer, tanker, følelser, handlinger, samspill med omgivelsene og den kulturelle eller sosiale konteksten.

Formålet med tilstandsbilder er å gi et rikt og nyansert bilde av fenomenet"

(ChatGPT)

Eksempel på tilstandsbilde fra studiet om unge afghanske flyktninger: "Det er strevsomt å forsøke å skape et levelig liv i Norge og samtidig forsøke å hjelpe familie i landet de reiste fra, og det kan bidra til en følelse av sterk håpløshet og symptomer på psykisk uhelse. Dette bidrar til å utvide forståelsen for hvorfor mange unge flyktninger strever

med psykiske problemer flere år etter bosetting.”

- Forståelsesmodeller: *“En forståelsesmodell i kvalitativ forskning kan betraktes som en analytisk linse eller et rammeverk som hjelper forskeren med å fokusere på bestemte aspekter ved fenomenet som undersøkes. Modellen er en måte å strukturere og organisere dataene på for å få en dypere forståelse av opplevelser, perspektiver og meningsdannelse.”* (ChatGPT)

For eksempel: I intervjuene med afghanske mindreårige flyktninger fokuserte vår foreleser på å kartlegge hva guttene gjorde i hverdagen (hun spurte de hva de hadde gjort dagen før). Dette råmaterialet (utfyllende beskrivelser hva hva enslige mindreårige afghanske flyktninger gjør i hverdagen) er ikke så nyttig i seg selv, man trenger en linse å forstå det gjennom. Hvilke aspekter skal fokuseres på?

I eksempelet med afghanske flyktninger viste det å utforske hva de prøvde å få til i hverdagene sine og hvordan dette ble møtt av deres signifikante andre/omsorgspersoner («utviklingsprosjekter») seg å være en nyttig modell for å forstå både psykisk uhelse og mestring. Ved å fokusere på dette aspektet av hverdagen deres (og da til fordel for noe annet, som feks når de sto opp eller om de opplever mye rasisme - en forståelsesmodell innebærer nødvendigvis å fokusere på noe og forkaste noe annet) kunne man komme til en *forståelse* som ga innsikt i feks guttenes mentale helse.

I korte trekk: En forståelsesmodell er aspekter ved en situasjon man kan fokusere på, som gir økt forståelse for et annet aspekt ved situasjonen (innsikt i guttenes «utviklingsprosjekter» ga forståelse av deres psykiske helse). Kvalitativ forskning søker som sagt ikke å etablere årsak/virkning.

(Men ved å lage forståelsesmodeller nærmer man seg i hvert fall en hypotese om årsak/virkning, imo!)

Prøver en forståelsesmodell å si noe om årsak/virkningsforhold? I studien "Negotiating developmental projects: Unaccompanied Afghan refugee boys in Norway" (2017), for eksempel, fant forskerne at å utforske hva unge afghanske flyktninger i Norge prøver å få til i hverdagene sine, og hvordan dette blir møtt av deres signifikante andre («utviklingsprosjekter»), viste seg å være en nyttig forståelsesmodell for å forstå blant annet psykisk uhelse.

Er ikke det det samme som å si at de har funnet et årsaks/virkningsforhold mellom utviklingsprosjekter og psykisk helse?

Nei, en forståelsesmodell i kvalitativ forskning fokuserer ikke nødvendigvis på å etablere årsaks-virkningsforhold. Forståelsesmodeller handler mer om å identifisere sammenhenger, dynamikker, og meningsskapning rundt et fenomen, heller enn å fastslå direkte kausale forbindelser.

I studien du nevner, "Negotiating developmental projects: Unaccompanied Afghan refugee boys in Norway", brukte forskerne [Regenerate response](#) ekter" som en forståelsesmodell

I studien du nevner, "Negotiating developmental projects: Unaccompanied Afghan refugee boys in Norway", brukte forskerne begrepet "utviklingsprosjekter" som en forståelsesmodell for å utforske hva unge afghanske flyktninger prøver å oppnå i hverdagen sin og hvordan dette blir møtt av deres signifikante andre. Ved å se på denne konteksten og relasjonene rundt utviklingsprosjekter, ønsket forskerne å forstå hvordan disse faktorene kunne påvirke psykisk helse.

Selv om det kan være en sammenheng mellom utviklingsprosjekter og psykisk helse, betyr det ikke nødvendigvis at det er et direkte årsaks-virkningsforhold mellom dem. Forskingen kan gi innsikt i hvordan utviklingsprosjekter kan spille en rolle i opplevelsen av psykisk helse, men det betyr ikke nødvendigvis at utviklingsprosjekter er den eneste eller primære årsaken til psykisk uhelse.

Kvalitativ forskning fokuserer på å utforske komplekse sammenhenger og meningsskapning rundt fenomener, og det kan være viktig å være forsiktig med å fastslå årsaks-virkningsforhold basert på kvalitative funn alene. Kausale sammenhenger er ofte bedre egnet for kvantitative studier som bruker kontrollerte eksperimenter eller longitudinelle studier for å etablere årsak-virkningsrelasjoner mer presist.

3. Hva kjennetegner det kvalitative forskningsintervjuet (semistrukturert intervju)?

Det finnes ulike måter å gjøre kvalitative intervjuer på, fra strukturert til ustrukturert. Det semi-strukturerte er, som navnet tilsier, semi-strukturert.

Fra forelesningslide:

“Forskeren må vise hva hen er interessert i at deltakeren skal snakke om, uten å legge føringer på hvordan deltakeren forteller og hvilke ord hen bruker.”

“Kjernetemaer som man skal komme igjennom i løpet av intervjuet. Det viktigste er at man følger informantens engasjement, så rekkefølgen blir mindre viktig.”

“Invitere informanten til å beskrive hendelser i kronologisk tid.”

ChatGPT:

“Semi-strukturerte intervjuer er ofte basert på en intervjuguide som inneholder en liste over hovedtemaer eller spørsmål som skal dekkes. Forskeren har imidlertid fleksibilitet til å tilpasse rekkefølgen og formuleringen av spørsmålene, samt stille utforskende og åpne spørsmål basert på deltakerens respons. Dette gir mulighet for dypere utforskning av deltakernes perspektiver og kan føre til rike og detaljerte data.”

4. Hva kjennetegner kvalitative analyser?

Fra forelesningslide:

“(Kvalitative analyser er) en spørsmålsdrevet prosess, der man leter i data etter svar på spørsmål.”

Analysen finner gjerne sted i to runder. I runde 1 skaffer man oversikt over materialet og utvikler analytiske spørsmål. I runde 2 gjør man en systematisk gjennomgang av materialet med de analytiske spørsmålene i tankene, og organiserer svarene.

Med andre ord går man gjennom materialet på nytt for å se om det dukker opp nye problemstillinger/spørsmål enn de du hadde da du gikk inn i arbeidet. Så forsøker man å

finne svarene på disse spørsmålene i materialet.

Gjennom analysen kommer man frem til ulike former for "kunnskapsbidrag" (ny kunnskap/bidrag til den faglige debatten). Disse kan være:

- Kritisere og utfordre forståelser/praksiser
- Utvikle nye forståelser/praksiser
- Komme med et tilstandsbilde – hvordan ser dette ut nå?
- Grunnlagsmateriale til bruk i utvikling av andre metoder
- linnspill i en faglig diskusjon/praksisdiskusjon

5. Beskriv ulike måter å tenke om objektivitet i kvalitativ forskning

Det finnes flere måter. De to som dekkes av vårt pensum er:

1. Objektivitet forstått som frihet fra ensidighet

Det vi typisk tenker på som objektivitet - at man er upartisk.

2. Objektivitet forstått som å gjøre undersøkelsens forutsetninger tydelige (refleksiv objektivitet)

Refleksiv objektivitet erkjenner at forskeren alltid bringer med seg sine egne erfaringer, verdier og perspektiver inn i forskningsprosessen. Handler om å være bevisst ens egne forforståelser, perspektiver og påvirkning som forsker, og være åpen om disse.

6. Hvordan kan man tenke om generalisering i kvalitative undersøkelser?

Innen kvalitativ forskning er det ikke snakk om statistisk generalisering, som ved kvantitativ forskning, men *analytisk* generalisering.

Analytisk generalisering er analyse av likheter og forskjeller mellom de to situasjoner som overføringen evt. kan gjelde for. I denne analysen benytter man logikk på en tilsvarende måte som i juridisk argumentasjon.